

DOSSIER

Vrouwen in de bouw

Op 8 maart was het internationale vrouwendag. Er was goed en minder goed nieuws. Van volledig gelijke rechten is in veel landen nog geen sprake. Daartegenover staat dat de loonkloof tussen mannen en vrouwen in België in de voorbije tien jaar gehalveerd is. Daarmee doen we het nog niet helemaal goed, maar toch al beter dan de meeste landen in de OESO.

Maar hoe zit het nu met de vrouwen in de Belgische bouw? Kort samengevat komt het hierop neer: we blijven de meest mannelijke der nijverheidssectoren maar het aandeel vrouwen is wel gegroeid in de voorbije jaren. In dit dossier bekijken we samen met vrouwen in de bouw welke ervaringen ze hebben in de sector.

FANNY CORBEELS

"Excuseer, maar mag ik meneer eens spreken?"

Fanny Corbeels, gedelegeerd bestuurder van ons lid Electro Corbeels, heeft nog geen seconde spijt gehad van haar leven als bedrijfsleider in de bouw. Maar ook in 2022 moet je als vrouw nog overweg kunnen met dat alledaagse en niet eens altijd boosaardig bedoelde seksisme

Intussen heeft Fanny Corbeels een carrière van meer dan 40 jaar in de bouw achter de rug. Maar eind jaren 1970 wees niets erop dat het zo zou verlopen. Met een diploma bedrijfsadministratie op zak, leek ze eerder een andere richting uit te gaan. Maar in 1981 begon ze dan in de zaak van haar vader te werken.

Fanny Corbeels: "Ik was de derde generatie in het familiebedrijf. In het begin werkte ik als administratief bediende: de telefoon beantwoorden, offertes afwerken, je kent dat. Maar geleidelijk ging ik verder. Ik begon het voorbereidende werk voor offertes te doen, en zelfs materiaal klaar te maken voor de klanten."

"De jaren 1980 waren echt wel andere tijden. Zoals zoveel bouwbedrijven toen was Corbeels het verhaal van mijn vader. Alles zat in zijn hoofd en verder was er nauwelijks structuur. Een duidelijke agenda van de activiteiten was er niet. Ik heb dan de computer binnengebracht en de boekhouding gedigitaliseerd – toen nog met Lotus, een verre voorloper van Excel."

Technische materie

In 1992 begon vader Corbeels de zaken wat te lossen. De onderneming werd omgezet in een nv en Fanny kreeg daarin meer verantwoordelijkheid. Enkele jaren later werd ze gedelegeerd bestuurder.

Fanny Corbeels: "Ik had me intussen meer en meer verdiept in de techni-

"We komen nu eenmaal uit een tijd waarin de meeste vrouwen in de bouw in de schaduw van hun echtgenoot stonden. Dat blijf je merken."

"Ik denk nooit bij mezelf 'Ho maar, dat is niks voor een vrouw, dat moet door een vent gedaan worden!'"

sche materie. Terwijl ik fulltime werkte, volgde ik allerlei opleidingen, onder meer bij het WTCB. De tijd was voorbij dat je een slager kon aanwerven en aan het werk zetten op de bouwplaats. De elektro-branche werd steeds veeleisender en complexer. Om Corbeels verder uit te bouwen, heb ik in 1999 twee technische profielen aangeworven die de nodige kennis in de onderneming brachten."

Mannenwereld

Fanny Corbeels: "In die jaren waren er weinig vrouwelijke bedrijfsleiders. Als ik naar een vergadering van de Confederatie ging, werden de deelnemers aangesproken als 'mevrouw, en de heren'. Ik vond het een verrijkende ervaring als enige vrouw tussen al die mannen te zitten. Ik voel me beter thuis in een mannen- dan in een vrouwenwereld. Ik ben iemand die oplossingen zoekt, die niet bang is om iets te proberen en die ervan uitgaat dat ik het zal kunnen. Ik denk nooit bij mezelf 'Ho maar, dat is niks voor een vrouw, dat moet door een vent gedaan worden'."

Fanny Corbeels merkt wel dat er nog altijd mensen rondlopen die inderdaad denken dat bepaalde zaken door mannen gedaan worden. Dat alledaagse seksisme zit blijkbaar diep.

Fanny Corbeels: "In de relatie met klanten is het feit dat ik een vrouw ben geen probleem. Maar je moet ertegen kunnen dat ze soms aan de telefoon zeggen 'Excuseer, maar mag ik meneer eens spreken?' Het gebeurt veel minder dan vroeger maar het gebeurt nog altijd. En op vakbeurzen richten standhouders zich vaak tot mijn man en niet tot mij. Je kunt daar op verschillende manieren op reageren, maar we komen nu eenmaal uit een tijd waarin de meeste vrouwen in de bouw in de schaduw van hun echtgenoot stonden. Dat blijft je merken."

Hoe de arbeiders in de onderneming reageren op haar gezag, hangt vooral af van hun culturele achtergrond. In bepaalde religies is het niet evident dat een man orders krijgt van een vrouw.

Fanny Corbeels lost dat op door de boodschap te laten overbrengen door de projectleider.

Fanny Corbeels: "Wat win je ermee als je kost wat kost je gezag rechtstreeks wilt afdwingen? In het algemeen voel ik bij mijn mannelijke personeelsleden respect. Ik zit in het bedrijf, ik zweef er niet boven. Ik hou de teugels stevig in de hand en mijn arbeiders weten dat ze bij mij niet met een smoesje moeten afkomen. Wat dat betreft, maakt het niet veel uit dat ik een vrouw ben. Maar tegelijk speelt dat vrouwelijke toch mee in de arbeidsrelaties. Ik zal sneller opmerken dat iemand een probleem heeft, en ik zal hem sneller aanspreken. Vrouwelijke intuïtie zeker?"

Bouwarbeiders

Bij Corbeels werken vrouwelijke administratief bedienden. Vrouwelijke projectleiders zijn er niet, maar Fanny Corbeels zou voor dergelijke functies zonder problemen vrouwen aanwerven. Vrouwelijke arbeiders daarentegen ...

Fanny Corbeels: "Of iemand een goeie arbeiders is, is persoonsgebonden en hangt niet af van het geslacht. Het kan dus, vrouwelijke bouwarbeiders. Maar ik heb er mijn twijfels bij. Het creëert praktische problemen. Je moet twee kleedkamers hebben in plaats van één en dergelijke. Maar bovenal: het werk van installateurs en bouwvakkers is fysiek zwaar."

"We hebben hier al meisjes gehad die bij ons hun opleidingsstage kwamen doen. Eén van hen heeft hier later gesolliciteerd. Maar na haar stage wisten we dat het niet zou lukken. We moeten de vraag durven stellen: moet de sector streven naar meer vrouwelijke bouwar-

beiders? Is dat de evolutie die we willen en waarvoor we inspanningen moeten doen?"

Vrouwen in de Confederatie

Fanny Corbeels is geen onbekende in de beroepsorganisatie. Al in het begin van haar carrière engageerde ze zich voor de lokale jongerenkamer van Vlaams-Brabant. Later volgden mandaten in de lokale confederatie, Techlink en de Vlaamse Confederatie Bouw. Vandaar onze vraag: kan de Confederatie meer doen voor vrouwelijke bedrijfsleiders?

Fanny Corbeels: "Ik zie in raden van bestuur altijd heel weinig vrouwen. Bij de VCB ben ik zelfs de enige. Op dat punt zou de Confederatie meer mogen doen, want er zijn genoeg sterke figuren onder de vrouwelijke leiders van bouwbedrijven. Actiever naar hen op zoek gaan, en meer ondersteuning vanuit de lokale confederaties zodat we kunnen doorgroeien naar Brussel."

"Ik wil niet bekeken worden als vrouw, ik wil geapprecieerd worden voor mijn kwaliteiten. Maar binnen de structuren van de Confederatie word ik nog te vaak als vrouw benaderd. Ze horen wat ik zeg, maar houden ze ook rekening met mijn input? Ik bespeur soms wel wat haantjesgedrag bij mijn mannelijke collega's. Om een voorbeeld te geven: met een vrouw een gesprek aangaan over hun zaak, dat blijft moeilijk."

"Maar de bouw is dan ook geen gemakkelijke sector. We zijn niet de zachte sector maar het is soms een harde wereld. Maar als je me nu zou vragen 'zou je het opnieuw doen?', dan zeg ik zeker ja!" ●

INGRID DEKLERCK – GÉNÉREUX OUSHOORN

"De bouw moet beter in de verf zetten hoe boeiend het beroep is."

Na je vijftigste aan je eerste baan als bouwarbeider beginnen, het komt niet vaak voor. En voor een vrouw is het helemaal zeldzaam. Toch zette Ingrid Deklerck de stap. Een duo-interview met Ingrid en Généreux Oushoorn, de zaakvoerder van AKSIS die haar aanwierf.

Eigenlijk onderschat deze inleiding nog hoe interessant dit verhaal is. Ingrid komt namelijk uit een baan in de zorg. Ze ging dus in één beweging van de meest vrouwelijke naar de meest mannelijke sector in de economie. Waarom doe je zoiets?

Ingrid Deklerck: "Ik heb altijd graag geklust. Ik hielp mijn vader en vond het fijn om buiten te werken. Maar beroepsmatig heb ik daar nooit iets mee gedaan. Het onderwijs in mijn tijd gaf meisjes te weinig de kans om kennis te maken met een technisch beroep. Op dat vlak heeft de school mij nooit gemotiveerd. Het werd niet aanvaard dat je als meisje dergelijke interesses kon hebben. Dat is heel jammer, want een mens moet doen wat hij graag doet."

Dat laatste was na twaalf jaar in de zorg niet meer het geval. Op haar 52ste ging Ingrid dus op zoek naar een andere baan. De bouw wekte haar interesse.

Ingrid Deklerck: "Maar ik had geen bouwdiploma, en de vacatures bij bouwbedrijven vroegen allemaal ervaring. Ik kon een opleiding volgen, maar dat vond ik tijdverlies. En toen zag ik op het internet een vacature bij AKSIS. Ik ben me gaan aanbieden, en de ateliercoördinator bleek ook een vrouw te zijn. Ik voelde me meteen aangetrokken

door het bedrijf. In november vorig jaar mocht ik er beginnen. Intussen stel ik al kasten samen en ga ik ook mee de baan op om ze te plaatsen."

Enthousiasme

Ons lid AKSIS uit Eke is gespecialiseerd in binnenschrijnwerk en doet projecten van de afbraak tot de creatie en het plaatsen van het volledige interieur. Je zou verwachten dat ook deze onderneming de voorkeur geeft aan ervaring bij het aanwerven. Maar zaakvoerder Généreux Oushoorn kijkt bij sollicitanten ook naar andere aspecten.

Généreux Oushoorn: "We zijn altijd blij wanneer iemand zich aanbiedt, want we hebben al geruime tijd meer vacatures dan kandidaten. Ingrid kwam heel enthousiast en leergierig over. Nu hebben mijn vrouw en ik liever mensen met goesting, ook al hebben ze weinig of geen ervaring. Het vak kunnen ze leren van onze ervaren collega's. We hebben dus niet lang moeten nadenken vóór we Ingrid een kans gaven."

"We vermoedden ook dat een vrouw tussen de mannen een rustgevende factor kon zijn. Dat ze de collega's anders met de zaken kan doen omgaan. Ik doel dan op zaken als netheid, vriendelijk zijn tegen klanten en respectvol met elkaar omgaan."

Zijn mannetje staan

Als er één sector bestaat die niet het imago heeft dat hij verdient, dan is het wel de bouw. Ook Ingrid ontsnapte daar niet aan.

Ingrid Deklerck: "Ik moet toegeven dat ik in het begin dacht in clichés. Ik zou mijn mannetje moeten staan! Niet dat ik daar bang van was, trouwens. In mijn baan in de zorg heb ik veel mensen gezien met een problematiek: druggebruik, alcoholverslaving, partnergeweld ... Ik wist hoe ik daarmee moest omgaan. Maar bij AKSIS ontdekte ik dat werken in de bouw niet verschilt van werken in een andere baan. De bouwwereld bevalt me goed. In het begin waren mijn collega's wel voorzichtig naar mij toe. 'Je gaat toch geen klacht indienen voor grensoverschrijdend gedrag, zoals bij Bart De Pauw hé!'"

Er wordt vaak gezegd dat de bouw minder geschikt is voor vrouwen omdat het werk fysiek zwaar is, maar Ingrid heeft daar een nuchtere kijk op.

Ingrid Deklerck: "De zorg is fysiek ook zwaar, hoor. Denk maar aan de mensen die je moet verplaatsen en die niet willen of kunnen meewerken. Je moet je plan trekken. Door mijn vorige baan weet ik bovendien hoe je rug-sparend moet werken. Daar zou iedereen in

Een project van AKSIS en Studio Kimchi.
Ingrid Deklerck: "Met je handen bezig zijn, naar een project toe werken, iets maken van niets, het is heerlijk."

de bouw wat meer op moeten letten."

Généreux Oushoorn: "Ja, dat is waar. Ik heb bij mijn mannelijke arbeiders ook mensen die last hebben van hun rug. Maar wij houden rekening met dat fysieke aspect. We sturen Ingrid niet mee met een team dat zware afbraakwerken moet doen. We hebben verschillende teams met verschillende sterktes, en zetten die zo goed mogelijk in zonder te discrimineren."

AKSIS heeft al gecommuniceerd over Ingrid op sociale media. De feedback was zeer positief. Maar toch vinden klanten het soms vreemd, een vrouw op de bouwplaats.

Ingrid Deklerck: "Ik krijg veel bekijks. Ze zijn het niet gewend, ze reageren afwachtend, schrikken soms een beetje. Maar ik krijg ook veel positieve reacties en regelmatig een 'Proficiat!'"

De nadelen

Een vrouwelijke arbeider in de onderneming vraagt enige aanpassing waarop AKSIS dient in te spelen. Zo kleedt Ingrid zich tijdelijk om in de sanitaire ruimte van de kantoren. Het bedrijf is in de zomer van 2021 verhuisd en – een beetje ironisch voor een onderneming die binneninrichting doet - nog niet helemaal afgewerkt.

Généreux Oushoorn: "Maar voor de rest zie ik geen praktische problemen

Ingrid Deklerck: "Het onderwijs in mijn tijd gaf meisjes te weinig de kans om kennis te maken met een technisch beroep."

voor de werkorganisatie."

Ingrid Deklerck: "Een praktisch probleem vind ik soms wel de lange verplaatsingen. Dat is minder aantrekkelijk aan de job."

Généreux Oushoorn: "Ja, ons netwerk van klanten zit verspreid over het ganse land. De verplaatsingen worden gecompenseerd door een kilometervergoeding."

Ingrid Deklerck: "... en het toiletpapier. Dat breng ik altijd zelf mee, want op de bouwplaats is er dikwijls geen."

Maar de nadelen van een bouwbaan wegen voor Ingrid niet op tegen de voordelen.

Ingrid Deklerck: "Ik raad het de vrouwen zeker aan. Een bouwberoep is een avontuur, en dat maakt het zo aantrekkelijk. Je weet nooit wat er allemaal gaat gebeuren. Als er een probleem opduikt, dan moet je dat oplossen. Dat doe ik graag. Ik ben altijd tevreden wanneer ik de oplossing gevonden heb."

"Financieel heb ik een stap teruggezet vergeleken met mijn vorige baan. Maar ik voelde dat ik moest gaan voor wat ik nu doe. Ik ben 200 % gemotiveerd. Met je handen bezig zijn, naar een project toe werken, iets maken van niets, het is heerlijk. Ik vind opleiding op de werkvloer voor mijn situatie het meest efficiënt. Zo ondersteun je geëngageerde mensen."

Mikken op vrouwen?

De bouw is altijd op zoek naar geschikte werkkrachten. Moet hij meer inspanningen doen om vrouwelijke arbeiders aan te trekken?

Généreux Oushoorn: "Voor ons is het een goede oplossing. De aanwerving van Ingrid heeft ons geen windeieren gelegd. Als er morgen een vrouw solliciteert met hetzelfde engagement, dan durf ik haar zeker aanwerven. Maar is het een structurele oplossing voor de hele sector? Dat weet ik niet. AKSIS zit in zekere zin in de zachte sector binnen de bouw. We zijn bijvoorbeeld geen ruwbouwaannemer."

Ingrid Deklerck: "Vrouwen zouden anders moeten gaan denken, en meer openstaan voor een baan in de bouw. Maar de bouw zou vooral beter in de verf moeten zetten hoe boeiend het beroep is, ook voor vrouwen."

Généreux Oushoorn: "Daarmee ben ik het eens. De ene keer ben je aan de slag op een luchthaven, dan weer in een bioscoop. Je komt verschillende mensen tegen, het is allemaal heel gevarieerd en uitdagend."

"En dan dat woord 'arbeider' .... Het beroep schrijnwerker is veel meer dan stukken neerpoten en aan elkaar schroeven. Onze collega's staan dagelijks in contact met onze klanten, moeten kunnen inspelen op wijzigende omstandigheden op de werf, dienen de technische tekeningen te kunnen lezen en te kunnen omzetten naar de praktijk enzovoort. Het werk hier is ook denkwerk! Arbeider, ontwerper, projectleider, iedereen moet meedenken, want anders krijg je geen goed resultaat. Je hebt veel verstand nodig in ons bouwvak. Dat aspect wordt vaak onderschat." ●

VROUWELIJKE INGENIEUR

"Je moet gezag afdwingen, en de schuine grappen kunnen verdragen"

Burgerlijke ingenieur-architect Ursula Hallet is kwaliteits-, veiligheids- en milieumanager bij de Eloy-groep. Een gevarieerde baan die interactie vereist met de teams en die zich afspeelt op kantoor, in het atelier en op de bouwplaats. Ze kent de mannenwereld van de bouw al jaren, "en dat is geen probleem voor mij," benadrukt ze.

Ursula Hallet: "Al sinds mijn tienerjaren ben ik het gewoon om in een mannelijk milieu te verkeren. Er waren maar twee meisjes bij de dertien leerlingen in mijn klas op de middelbaar school. En toen ik voor ingenieur studeerde aan de universiteit van Luik, waren er minder dan dertig meisjes bij de driehonderd studenten in het eerste jaar. Dat was dus niet eens 10 %."

Diploma op zak en stage achter de rug volgde ze een opleiding kwaliteitsbewaking en een opleiding als preventie-adviseur niveau 2.

Ursula Hallet: "Vervolgens ben ik gaan werken bij de gerechtsdeskundigen van Rigo & Partners, een firma die opdrachten krijgt in de bouw. Ik volgde betwistingen op. Ook dan werd ik tijdens de afhandeling van een dossier geconfronteerd met een mannenwereld rond de tafel, de wereld van de aannemers. Rigo & Partners begeleidde bouwbedrijven trouwens ook bij hun kwaliteitsbewaking."

Na Rigo & Partners volgde een baan bij SECO België. Voor SECO voerde ze audits uit en deed ze technische controlebezoeken aan betoncentrales in verband met de BENOR-certificering voor stortklaar beton. In opdracht van de certificatie-instelling Belgian Construction Certification Association vzw (BCCA) deed ze ook management-audits voor VCA en ISO 9001, 14001 en 45001.

Eloy

In 2019 ten slotte ging ze aan de slag bij Eloy als kwaliteits-, veiligheids- en milieumanager. Dit lid van de Confederatie is gevestigd in Sprimont en heeft een breed aanbod: infrastructuur en gebouwen, saneringen, afvalwaterbehandeling, stortklaar beton en ook projectontwikkeling. Er werken meer dan vijfhonderd mensen.

Ursula Hallet: "Ik coördineer onze initiatieven op het vlak van kwaliteit, veiligheid en milieu en stuur de mensen aan die daarmee bezig zijn in de verschillende entiteiten van onze bedrijvengroep. Ik moet ervoor zorgen dat deze thema's transversaal aanwezig zijn, in de verschillende bouwvakken, maar ook in onze verschillende entiteiten. Daardoor kom ik contact met al het personeel, van de directie tot de mensen die op het terrein werken. Zowel op de bouwplaatsen als bij de productie in het atelier gaat het hoofdzakelijk om mannen, hoewel we al enkele maanden een vrouwelijke werfleider en een vrouwelijke productie-opera-

"Als je hetzelfde respect als een man wilt krijgen, moet je je aanpassen aan de situatie."

Ursula Hallet is QSE-manager bij de Eloy-groep.

tor in dienst hebben. Het bewijst dat de mentaliteit aan het veranderen is, al gaat het extreem langzaam."

Ervaring

Bij de dagdagelijkse uitvoering van haar functie komt ze geen grote problemen tegen.

Ursula Hallet: "Op kantoor is de verdeling tussen mannen en vrouwen bij Eloy ongeveer 50-50. Ook op de bouwplaatsen ondervind ik geen bijzondere problemen. Ik vind zelfs dat er een gunstige evolutie is, hoewel je vanzelfsprekend gezag moet afdwingen en de schuine grappen kunnen verdragen.

De kleren moeten correct zijn: geen witte pantalons en hoge hakken, niet de indruk geven dat je net van de kapper komt. Als je hetzelfde respect als een man wilt krijgen, moet je je aanpassen aan de situatie. Ik weet hoe ik er moet staan."

Respect

Ursula Hallet benadrukt dat de goede werksfeer in de onderneming veel te maken heeft met de werkgever.

Ursula Hallet: "Eloy is een familieonderneming met de derde generatie aan het hoofd. Ze wil dat soort familiale relaties hooghouden. Het is een bedrijf met

waarden, en het begrip respect is daar een intrinsiek onderdeel van. Respect voor de ander, wie het ook mag zijn, ligt Eloy nauw aan het hart. En dat voel je overal."

Zoals in andere ondernemingen is er bij Eloy al gediscussieerd over quota voor vrouwen.

Ursula Hallet: "En de conclusie was dat hier mensen aangeworven worden vanwege hun kennis en competenties, en niet in functie van hun geslacht."

In al die jaren dat ze voor en in de bouw gewerkt heeft, is de mentaliteit veranderd volgens Ursula Hallet. Ze vermoed bijvoorbeeld dat een familiale onderneming in de jaren 1980 en 1990 niet vaak doorgegeven werd aan de dochter.

Ursula Hallet: "Maar nu zie je het meer en meer, in alle sectoren en dus ook in de bouw. Je ziet vaker en vaker de emancipatie van vrouwen. Ze hebben tegenwoordig leidinggevende functies. Wordt er trouwens niet gezegd dat vrouwen beter georganiseerd en meer gestructureerd zijn, en beter communiceren, al is dat een beetje een cliché? Of neem dat idee van fysieke kracht. Men beweert dat vrouwen bepaalde dingen niet kunnen. Maar dat geldt evenzeer voor sommige mannen. Niet iedereen is even sterk!"

Wat het aantrekken van vrouwen niet gaat doen, is het probleem van de krappe arbeidsmarkt oplossen.

Ursula Hallet: "Bouwvakker zijn, in soms moeilijke omstandigheden, het is geen evident beroep. Het is een passie die soms van generatie op generatie wordt doorgegeven. Welnu, tegenwoordig zitten jongeren liever aan het scherm gekleefd. Dat is een maatschappelijk gegeven, geen kwestie van mannen en vrouwen." ●

Hoeveel vrouwen werken in de bouw?

Een beetje een retorische vraag, die titel. Want intuïtief kent u het antwoord al: niet veel. De statistieken bevestigen dat vermoeden.

Maar om te beginnen dit: we weten niet hoeveel vrouwelijke bedrijfsleiders er zijn in bouwbedrijven. We zouden kunnen kijken naar het aantal vrouwen in de Nationale Raad van de Confederatie. Toen we dit schreven, waren er dat 10 op een totaal van 102 leden. Afgerond is dat 10 %.

Maar meer dan een zeer ruwe schatting kan dit niet zijn. Fanny Corbeels, de vrouwelijke bedrijfsleider die we interviewden voor dit dossier, wijst er trouwens op dat de doorstroming van de vrouwen in de Confederatie naar mandaten en dan vooral naar Brussel verbeterd kan worden, ook al hebben we intussen Colette Golinvaux gehad als voorzitter van de beroepsorganisatie. Die 10 % zou dus een onderschatting kunnen zijn.

Zelfstandigen

Van alle zelfstandigen in de bouw is 6 % een vrouw. Dat is relatief weinig maar er is toch sprake van een zekere vervrouwelijking. Tussen 2015 en 2020 ging het aantal vrouwelijke zelfstandigen in onze sector met 35 % omhoog. Dat is meer dan de toename van de volledige groep van zelfstandige ondernemers, die uitkwam op 28 %.

Arbeiders

Vooral de vrouwelijke arbeiders in de bouwsector zijn niet talrijk. Kijken we naar de Belgische bedrijven die vallen onder het paritair comité 124 van de bouw, dan waren er in totaal 154 099 arbeiders in het derde kwartaal van 2021. Amper 1433 van hen waren vrouwen, dat is 0,9 %.

Bij de bedienden in deze ondernemingen is er meer evenwicht.

18 610 van de 49 375 bedienden waren vrouwen, met andere woorden bijna 38 %. De beschikbare cijfers staan helaas niet toe om uit te maken of deze vrouwen werken in administratieve, commerciële of technische functies.

Iets meer vrouwelijke arbeiders zien we bij de elektro-installatiebedrijven die vallen onder het paritaire subcomité PsC149.01. De sectororganisatie Volta van deze bedrijven maakte in 2020 haar recentste sectorfoto. Toen was 3 % van de arbeiders in deze bedrijven een vrouw.

Daartegenover staat dat slechts 8 % van alle werknemers van de elektro-installateurs (arbeiders en bedienden samen) een vrouw was. In de ondernemingen PC 124 was dat bijna 10 % in het derde kwartaal van 2021.

Evolutie

In de periode 2011-2020 was er wel een toename van het aandeel vrouwen in onze sector. In de ondernemingen met NACE-code 41 (bouw van gebouwen, ontwikkeling van bouwprojecten) ging het aandeel van 7 % in 2011 naar 11 % in 2020.

Bij de weg- en waterbouwers (NACE 42) was er een stijging van 6 naar 8 %. Er was ook een lichte toename van 8,5 naar 9 % bij NACE 43. Dit zijn de gespecialiseerde bouwwerkzaamheden, een groep met daarin onder meer slopers, grondwerkers, elektrische installaties, afwerking van gebouwen en loodgieters en andere installateurs.

Opnieuw slaan deze percentage op arbeiders en bedienden samen. Vergelijken we de globale aantallen, dan blijkt dat het aantal vrouwelijke

werknemers in de bouw met 19 % steeg tussen 2015 en 2020.

Mannenwereld

Tot nu toe hebben we Belgische data geciteerd. Wat Vlaanderen betreft kunnen we een vergelijking maken met de andere nijverheidssectoren. Volgens Statistiek Vlaanderen was 10,7 % van alle Vlaamse werknemers in de bouw (arbeiders en bedienden samen) een vrouw in de periode 2019-2020.

Dat is een iets hoger percentage dan in heel België, maar toch staat de sector daarmee afgetekend op de laatste plaats in Vlaanderen. Ook de sectoren "vervoer en opslag", "industrie" en "informatie en communicatie" scoren niet hoog met respectievelijk 22,8, 23,8 en 25,1 %. Maar dat is nog altijd meer dan het dubbele van de bouw. De sector met het hoogste aandeel vrouwen is de zorg, maar dat zal weinigen verrassen. ●

Met dank aan Constructiv, Volta, Techlink en de VCB.